

Trzech Budrysów

ADAM MICKIEWICZ

Trzech Budrysów

BALLADA LITEWSKA

Stary Budrys trzech synów, tęgich jak sam Litwinów,

Na dziedziniec przyzywa i rzecze:

«Wyprowadźcie rumaki i narządźcie kulbaki¹,

A wyostrzcie i groty, i miecze.

Bo mówiono mi w Wilnie, że otrąbią niemylnie

Trzy wyprawy na świata trzy strony:

Olgierd² ruskie posady³, Skirgiell⁴ Lachy sąsiady,

A ksiądz⁵ Kiejstut⁶ napadnie Teutony⁷.

Wojna, Korzyść, Interes

Wyście krzepcy⁸ i zdrowi, jedźcie służyć krajowi,

Niech litewskie prowadzą was bogi!

Tego roku nie jadę, lecz jadącym dam radę,

Trzej jesteście i macie trzy drogi.

Jeden z waszych biec musi za Olgierdem ku Rusi,

Ponad Ilmen⁹, pod mur Nowogrodu;

Tam sobole ogony¹⁰ i srebrzyste zasłony,

I u kupców tam dziengi¹¹ jak lodu.

Niech zaciągnie się drugi w księdza Kiejstuta cugi,

Niechaj tępi Krzyżaki psubraty;

Tam bursztynów jak piasku, sukna cudnego blasku

I kapłańskie w brylantach ornaty¹².

Za Skirgiellem niech trzeci poza Niemen przeleci

Nędzne znajdzie tam sprzęty domowe;

Ale za to wybierze dobre szable, puklerze¹³

I mnie stamtąd przywiezie synowę.

¹*kulbaka* — wysokie siodło z szerokimi łękami tj. wygiętymi łukowato do góry częściami stelażu ograniczającymi siodło z przodu i z tyłu. [przypis edytorski]

²*Olgierd* — wielki książę litewski, panował w latach 1345–1377. [przypis edytorski]

³*posady* — tu: osady, posiadłości. [przypis edytorski]

⁴*Skirgiell* — brat Władysława Jagielly, panował w latach 1387–1392. [przypis edytorski]

⁵*ksiądz* — daw. forma: książę. [przypis edytorski]

⁶*Kiejstut* — książę trocki, syn Giedymina, brat Olgierta, z którym współrządził Litwą od 1345 r., wielki książę litewski w latach 1381–1382. [przypis edytorski]

⁷*Teutony* — Niemcy; tu: zakon krzyżacki; dziś popr. forma B. Im. *Teutonów* (od M. Im. *Teutoni*). [przypis edytorski]

⁸*krzepki* — silny; tu forma M. Im: krzepcy. [przypis edytorski]

⁹*Ilmen* — jezioro na pld. od Petersburga, w pobliżu którego leży Nowogród Wielki. [przypis edytorski]

¹⁰*soból* — ssak drapieżny z rodziny lasicowatych o jedwabistym, gęstym i wysoko cenionym futrze. [przypis edytorski]

¹¹*dzienga* (z ros.) — pieniądze. [przypis edytorski]

¹²*ornat* — w liturgii rzymskokatolickiej: wierzchnia szata używana przez księdza podczas odprawiania mszy. [przypis edytorski]

¹³*puklerz* — okrągła, wypukła tarcza stanowiąca dawniej część uzbrojenia jazdy. [przypis edytorski]

Bo nad wszystkich ziem branki¹⁴ miłsze Laszki kochanki,
Wesolutkie jak młode koteczki,
Lice bielsze od mleka, z czarną rzęsą powieka,
Oczy błyszczą się jak dwie gwiazdeczki.

Kobieta

Stamtąd ja przed półwiekiem, gdym był młodym człowiekiem,
Laszkę sobie przywozłem za żonę;
A choć ona już w grobie, jeszcze dotąd ją sobie
Przypominam, gdy spojrzę w tę stronę».

Wspomnienia, Żona

Taką dawszy przestrozę, błogosławił na drogę;
Oni wsiedli, broń wzięli, pobiegli.
Idzie jesień i zima, synów nie ma i nie ma,
Budrys myślał, że w boju poległi.

Po śnieżystej zamieci do wsi zbrojny mąż leci,
A pod burką wielkiego coś chowa.
«Ej to kubał, w tym kuble nowogrodzkie są ruble?»
— «Nie, mój ojczu, to Laszka synowa!»

Korzyść, Żona

Po śnieżystej zamieci do wsi zbrojny mąż leci,
A pod burką wielkiego coś chowa.
«Pewnie z Niemiec, mój synu, wiesz kubał bursztynu?»
— «Nie, mój ojczu, to Laszka synowa!»

Po śnieżystej zamieci, do wsi jedzie mąż trzeci;
Burka¹⁵ pełna, zdobyczy tam wiele;
Lecz nim zdobyć pokazał, stary Budrys już kazał
Prosić gości na trzecie wesele.

¹⁴*branka* — kobieta uprowadzona w niewolę jako łup wojenny. [przypis edytorski]

¹⁵*burka* — dawne wierzchnie okrycie w formie peleryny z kapturem, zwykle używane podczas podróży.
[przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/trzech-budrysow>

Tekst opracowany na podstawie: Adam Mickiewicz, Poezje. T. 2, Wiersze z lat 1825-1855 (Pieśni - Sonety - Poezje patriotyczne, religijne i filozoficzne - Wiersze okolicznościowe - Bajki). wyd. 2 poprawione, Krakowska Spółdz. Wydawnicza, Kraków 1928

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Justyna Lech, Marta Niedziałkowska, Weronika Trzeciak.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przełącz 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przełącz darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.